

Обґрунтування проекту розвитку підприємства

Віта Андрєєва

к. е. н., доцент, доцент

кафедри теоретичної та прикладної економіки,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

ORCID: 0000-0002-6357-3063

Володимир Ярославцев

студент,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна

В умовах ринкової економіки перед народним господарством нашої держави поставлено завдання по розвитку промисловості та підвищення ефективності виробництва, по покращенню якості послуг і якості продукції.

Сьогодення диктує нові умови праці, загрози перед населенням від Covid-19 змінюють конфігурації ринку, вносять власні корективи, щодо варіантів реалізації товарів та послуг.

В сформованих умовах швидкозмінного конкурентного середовища традиційні методи ведення бізнесу не завжди відповідають поставленим цілям компанії. Оптимальним процесом, який направлений на стабільне функціонування підприємства в даних умовах є розвиток.

Розвиток-філософська категорія, що являє собою процес руху, зміну цілісних систем. До характерних рис даного процесу відносяться: виникнення нового об'єкту чи якісна зміна його стану, спрямованість, закономірність, взаємозв'язок прогресу і регресу, суперечливість, циклічність у часі [15, с.65].

Ільїн В. В., Кулагін Ю. І. вважають, що розвиток, в першу чергу-це зміна, рух [6, с.120]. Забродська Л. Д. вважає, що розвиток можна визначити, як просування від простого до більш складного та ефективного [5, с.42].

На підставі вищевикладеного можна дати наступне визначення сутності терміну «розвиток підприємства»: процес системних змін у соціально-економічній системі підприємства, який направлений на його перехід у новий якісно-кількісний рівень у часі під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Підприємство є система, в середині якої протикає безліч взаємопов'язаних процесів, які характеризують стан усього підприємства. При цьому підприємство, як відкрита система, взаємодіє з усім оточуючим середовищем.

Процесний підхід в управлінні в якості основного об'єкта управління виділяє бізнес-процес, що наскрізь проходить через усі рівні організації і відповідає за будь-яку певну дію від початку і до кінця. Взаємозв'язки всередині підприємства базуються не на виокремленні певних підрозділів, що виконують визначені функції, а на виокремленні наскрізних процесів, які визначаються цілями і задачами діяльності підприємства.

Одним з перших основних етапів побудови процесно-орієнтованої організації є виділення й класифікація бізнес-процесів. Основу для класифікації

бізнес-процесів становлять чотири базові категорії:

- основні бізнес-процеси;
- забезпечуючі бізнес-процеси;
- управлінські бізнес-процеси;
- бізнес-процеси розвитку.

Базові категорії можуть бути розширені додатковими категоріями, внаслідок чого можуть бути виділені кілька десятків різновидів бізнес-процесів.

Процес взагалі-це послідовна зміна предметів і явищ, станів об'єкту в часі, сукупність послідовних дій, спрямованих на досягнення певного результату. Наприклад, Б. Андерсен підкреслює, що бізнес-процес це деяка логічна послідовність пов'язаних дій, які перетворюють вхід в результати або вихід [1, с. 74].

Також, при плануванні та впровадженні діяльності підприємства, навіть, при використанні в якості товару продукт із значними якісними перевагами для споживача в розрізі товарної групи, представленої на ринку, варто враховувати знання про життєвий цикл підприємства, товару, інших процесів на підприємстві.

Життєвий цикл-загальний період часу від початку діяльності підприємства до природного припинення його існування або відродження на новій основі (з новим складом власників і менеджерів, з принципово новою продукцією, технологією тощо) І. І. Мазур, В. Д. Шапіро, Н. Г. Ольдерогге [10]. Отже, життєвий цикл підприємства характеризується:

- послідовністю змін стадій життєвого циклу підприємства;
- унікальною метою та фінансово-господарськими та організаційними характеристиками на різних стадіях життєвого циклу;
- визначеною у часі послідовністю змін стадій життєвого циклу;
- закінченістю кола розвитку підприємства.

Визначення наявності або відсутності кризи на підприємстві є одним з критеріїв, що визначає на ньому напрям розробки та запровадження фінансових механізмів управління.

Суперечність висновків, що виникає при використанні стандартної методики фінансових показників, обумовлюється таким чином: фінансовий стан підприємства на кожній стадії свого життєвого циклу має свої особливості, пов'язані з поступовим накопиченням ресурсного потенціалу підприємства на етапі його зростання та його зниженням на етапі старіння.

Класичне трактування значень показників фінансового стану підприємства можна використовувати для підприємств, що знаходяться на стадії стабільності. Для підприємств, що знаходяться на стадії зародження, росту чи занепаду трактування цих показників має свою специфіку [7].

Деякі науковці вважають, що життєвий цикл підприємства починається зі стадії народження та обов'язково закінчується стадією ліквідації або смерті.

Однак у теорії життєвого циклу існує думка про те, що кінцевою стадією життєвого циклу підприємства не обов'язково має бути смерть, це може бути стадія оновлення, коли підприємство кардинально змінює свої організаційні

засади, стратегічні наміри тощо. У такому разі організація переживає кризу стадії занепаду та перенароджується [13].

За для більш продуктивного керівництва підприємством для досягнення цілій компанії також важливо враховувати знання про економічний тип розвитку підприємства.

Економічний тип розвитку-це поняття, що відображає певне динамічне співвідношення між зміною в часі величини авансованого капіталу і обсягу виробництва валової (товарної) продукції, що безпосередньо позначається на кінцевих результатах виробництва.

Розрізняють такі економічні типи розвитку підприємств: інтенсивний, екстенсивний, зрівноважений, переважно-інтенсивний (інтенсивно-екстенсивний) і переважно екстенсивний (екстенсивно-інтенсивний).

Якщо приріст продукції одержують лише завдяки підвищенню ефективності використання авансованою капіталу, в підприємстві сформувався інтенсивний тип розвитку, який є найефективніший серед інших типів.

Процес формування інтенсивного типу розвитку підприємства є складним та багатограним та залежить від багатьох факторів-зовнішніх, що належать до чинників мікро- та макросередовища функціонування підприємства і внутрішніх, що належать до регулювання самим підприємством.

Аналіз основних виробничих фондів (ОВФ) дає можливість оцінити забезпеченість основними фондами виробництва та праці з урахуванням їх технічного стану, зносу, а також визначити ступень їх використання і виявити резерви збільшення випуску продукції без додаткових капітальних вкладень і збільшення робочої сили.

Джерелами інформації для аналізу ОВФ є форми річного звіту №1 «Баланс підприємства», №2 «Звіт про наявність і рух основних фондів і амортизаційних відрахувань», паспорт і план підприємства, табуляграми і відомості, що відображають рух основних фондів і різна первинна інформація про їх використання, баланс виробничих потужностей та інші [2, с.115-116].

Показник собівартості є витратами підприємства на виробництво і реалізацію продукції, відноситься до групи якісних показників діяльності підприємства.

План по собівартості розробляється та приймається підприємством самостійно. На підприємстві планують та враховують наступні показники: витрати на виробництво, собівартість товарної і реалізованої продукції, витрати на гривну товарної продукції, собівартість порівняної продукції, собівартість надважливих виробів.

Задача аналізу собівартості визначає виконаний план по собівартості, чинники, які привели до відхилень (в разі їх виникнення), встановити за рахунок чого можна забезпечити подальше зниження собівартості продукції підприємства [2, с.168].

Отже аналіз витрат на виробництві та собівартості продукції додатково забезпечує ефективне використання всіх ресурсів (як матеріалів, і робочої сили)

та сприяє переходу підприємства на інтенсивний тип розвитку.

Формування інтенсивного типу розвитку підприємства також досягається за умови прискорення швидкості обігу авансованого капіталу.

Оскільки маса річного продукту дорівнює обсягу продукції, виробленої потягом одного обороту ресурсів, помноженому на кількість таких оборотів, збільшення кількості оборотів капіталу збільшить кількість виробленої продукції.

Валовий продукт компанії можна подати у такий формулі:

$$\text{ВП} = (\text{ОСК} * \text{Кос} + \text{ОБК} * \text{Коб} + \text{АОП} * \text{Каоп}) * \text{Кп};$$

Де:

ВП-валовий продукт підприємства;

ОСК-середньорічна вартість основного виробничого капіталу;

ОБК-середньорічна вартість оборотного капіталу;

АОП-авансований фонд оплати праці;

Кос-коефіцієнт обороту основного виробничого капіталу;

Коб-коефіцієнт обороту оборотного виробничого капіталу;

Каоп-коефіцієнт обороту авансованого фонду оплати праці;

Кп-коефіцієнт прибутковості.

При умові наявної конкурентоспроможної продукції і грамотної маркетингової політики компанії, тобто повної реалізації виробленої продукції, фінансові та економічні результати компанії множаться на кількість якісного обороту капіталу компанії.

Аналіз цієї залежності дозволяє зробити висновок, що продуктивність авансованих ресурсів буде зростати прямо пропорційно швидкості обороту сукупних авансованих ресурсів.

Таке зростання свідчить про сформований інтенсивний тип розвитку підприємства, бо на однакову кількість авансованих ресурсів підприємство буде одержувати більше продукції.

Таким чином, існує кілька шляхів розвитку підприємства. Однак основним з них являється інтенсивний тип розвитку підприємства на інноваційній основі, пов'язаний з оновленням матеріально-технічної бази, випуском інноваційної продукції, підвищенням рівня кваліфікації співробітників підприємства, зниженням собівартості внаслідок зниження виробничих витрат, удосконалення організації виробництва та праці [4].

При цьому підприємство повинно застосовувати усі можливості для прискорення швидкості обороту авансованого капіталу, тому що збільшення кількості оборотів капіталу збільшить кількість виробленої продукції підприємства, відповідно продуктивність авансованих ресурсів буде зростати.

В рамках процесного підходу, досліджується діяльність ФОП Ярославцев В. М., активи ФОПу, проект ФОПу «Пенсе Піраміда», продукт проекту, ринок та конкуренти, його якісні характеристики та плюси для споживача.

Також досліджена стадія життєвого циклу проекту «Пенсе Піраміда», за для оновлення проекту визначені нові ринки реалізації продукту, а також досліджені

ресурси, необхідні для переходу проекту на інтенсивний тип розвитку на інноваційній основі.

Економіка являється багатогалузевою наукою і складається з окремих розділів або галузей, які являються її самостійними частинами, і в той же час тісно переплітаються між собою, тому дуже важливо при плануванні та розвитку підприємства, проекту чи галузі користуватися усім можливим інструментарієм, який є в наявності.

Ключові слова: Підприємство; економічна безпека; проект.

Список використаних джерел

1. Андерсен Бьєрн. *Бизнес-процессы. Инструменты совершенствования* / пер. с англ. С. В. Ариничева // ред. Ю. П. Адлер М.: РИИ «Стандарты и качество», 2003, — 272 с.
2. Андреева Г. І. *Економічний аналіз: навчальний посібник* / Г. І. Андреева. — Суми: УАБС, 2007.-230 с.
3. В. В. Демиденко. *Управління бізнес-процесами як складова процесного підходу до управління підприємством* / В. В. Демиденко // *Ефективна економіка* № 11, 2015 [Електронний ресурс]-Режим доступу: <http://www.econotyu.nauka.com.ua/?op=1&z=4517>
4. С. П. Дунда. *Розвиток підприємства та оцінка факторів, що на нього впливають* / С. П. Дунда // *Ефективна економіка* № 12, 2016 [Електронний ресурс]-Режим доступу: <http://www.econotyu.nauka.com.ua/?op=1&z=5329>
5. Забродська Л. Д. *Стратегічне управління : реалізація стратегії: навч. посібник.* / Забродська Л. Д.-Харків: Консум, 2004.-208 с.
6. Ільїн В. В. *Людина і світ : навчальний посібник.* / В. В. Ільїн , Ю. І. Кулагін– К.: Київ: КНТЕУ, 2003.-301 с.
7. Лігоненко Л. О. *Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій* / Л. О. Лігоненко. — К. : КНЕУ, 2001. — 580 с.
8. Любушин Н. П. *Анализ финансово-экономической деятельности предприятия : навч. посіб.* / Н. П. Любушин, В. Б. Лещева, В. Г. Дьякова.-М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002.-471 с.
9. Малаева Т. *Определение жизненного цикла предприятия* / Т. Малаева // *Бизнес-Информ.*-2002, № 3–4.-С. 79–82
10. Мазур И. И. *Эффективный менеджмент : учеб. пособие для вузов* / И. И. Мазур, В. Д. Шапиро, Н. Г. Ольдерогге // ред. И. И. Мазур-М. : Высш. шк., 2003.-555 с.
11. Міночкіна О. М. *Методика створення статистичних моделей життєвих циклів підприємства* / О. М. Міночкіна // *Проблеми науки.*-2005.-№ 4.-С. 23–27.
12. Шембель Ю. С. *Оценка стадий жизненного цикла предприятий* / Ю. С. Шембель // *Економіка: проблеми теорії та практики : міжвузівський зб. наукових праць.*-Вип. 96-Дніпропетровськ : Наука і освіта.-2001-С. 39–44.
13. Широкова Г. В. *Жизненный цикл организации: концепции и российская практика : навч. посібник* / Г. В. Широкова.-СПб. : Высшая школа менеджмента, 2008.-480 с.
14. Вікіпедія / [Електронний ресурс]-Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Интенсификация>
15. *Современная философия: словарь хрестоматия* / Ростов– на–Дону, Феникс, 1995.-511 с.